Alexander Aphrodisiensis; Plutarchus [Hrsg.]; Calfurnio, Giovanni [Hrsg.]; Gupalatinus, Nicolaus [Hrsg.]; Aristoteles [Sonst.]; Pisani, Vittore [Sonst.]; Pietro da Lucca [Übers.]; Gaza, Theodoros [Übers.]; Valla, Giorgio [Übers.]: Problemata Alexandri Aphrodisei

Venedig, 24.11.1488-3.1.1489 [GW 860] [Sack 103] Seite 26b

Nicola.Gupalatini Veneti phyſici præfatio in problemata Ariſto.ad ſixtum .iiii.pontificem maximum.

p ROBLEMATA ARISTOTELIS EMENDATISSIMA.VT Nunc
ſunt latina lingua ante hac non habuit.nam Theodorus gazes.de Ro.lin-
gua optime meritus quã ĩterpretationem Nico.V.iã diu dicauerat.emẽda
uit nuper ſub Sixto ꝓſente.iiii.ponti.maxi.Teſtis ego ſũ qui eo dictãte ſcri-
bebã quãtũ laboris ĩſũpſerit ſenex doctiſſimus annũ cõtinuũ in emendan-
dis plurimis librarioꝝ erroribus.Deprauati erant certe græci codices oẽs.
Ipſe tñ exactiſſimo iudicio ut optimũ interp̃tẽ decet.tũ ob linguæ græce ſibi uernaculæ.
atqꝫ latinæ elegãtiæ peritiã ſũmã.tũ quia paripateticæ ſectæ ſtudioſiſſimus ſemp extitit.id
in ꝓblematis fecit qđ in aliis quoqꝫ rebus fieri ſolet.ut ex multis corruptis ac ꝑuerſis quod-
dã integrũ atqꝫ optimũ factũ ſit.Quo fit ut quibuſdã expoſitorib9 nr̃atib9 plerũqꝫ ignoſcẽ-
dũ ſit.ſi multa ariſtotilicæ ſnĩæ neq̃quã conuenientia.uel ob græcaꝝ lr̃aꝝ ĩperitiã uel co
dicũ errores tradãt:dicãtqꝫ:plerũqꝫ optima qdẽ.ſed nõ rei neceſſaria.aut officio boni expoſi
toris accomodata.quẽ Galienus ĩſtituit.ut nõ q̃ uera ſibi eſſe uident̃ dicat:ſed quæ ex men
te auctoris ſũt.etiã ſi falſa ſũt.exponat & explicet.id libẽtius dixerĩ qđ facile mihi ꝑſuadeo
multos errores defectuſqꝫ plurimos in artib9 ac ſcientiis aliiſue rebus eueniſſe ob auctorita
tẽ & exiſtimationẽ ꝓfitentiũ ex uulgari fama cõperatã.Nõ ſtatĩ oĩbus credendũ eſt:qnim-
mo oĩa ſũmo iudicio penſitãda & diſcernenda.atqꝫ uniuſcuiuſqꝫ rei ſua cauſa quoad fierĩ
poteſt inueſtiganda & cognoſcenda.nõ tã erudite ac ſapienter philoſophia poſt Pithagorã
& alios multos a pleriſqꝫ præſertim Ariſtotelis tradita fuiſſet.ſi ſtatĩ audito ut Cicero ait
de Pithagora ille dixit.nõ ulterius in philoſophiæ rimationem progreſſũ eſſet.fortuna cer
te ut in nobiſipſis ita quoqꝫ in noſtris tanq̃ in oĩ re dominet̃.ut Saluſtius ait plurimum ua
let:ut hunc aliqñ perpera extollat.ita illum diu latentẽ in lucem merito aliquãdo emittat.
Nõ igitur alliciamur:trahamurqꝫ fortune auctoritate.ſed exactiſſimo naturæ iudicio du-
camur:quod & ſi pauci ſane attingunt.ut nõ abre uulgo dicatur:paucis datum eſſe habe-
re naſum.tamen nihil prohibet.ut contra fortunæ opinionem iudicari melius de omnib9
non poſſit.itaqꝫ facile credam ſicut hoc problematum opus ob pleniorem de omnibus re
bus ſcientiam reliqua alia Ariſtotelis ſcripta antecellat.itaquoqꝫ cuidam magno fato ita
ſubiectum fuiſſe ut hoc potius tempore quam multis retro ſeculis.Theodoro interprete
quamfacillime intelligendum prodeat in lucẽ.Sic ars oratoria.militaris.medicina:poeſis.
pictura.multaqꝫ id genus pro temporum uarietate fatum ſuum ſortita ſint.ut nunc latu
erunt.nunc emerſerint nunc incognita & uili.nunc precioſa & cõmendatiſſima ſint.ita ut
non immerito uulgo dicatur.Circulum eſſe res humanas.Agendæ igitur immortali deo
gratiæ infinitæ ſunt ꝙ uiciſſitudinem ſuam noſtra ætate problemata habeant ut nunc in
telligi poſſint.& ita intelligi ut Ariſtoteles ipſe nunc latine planeqꝫ loqui uideantur.Quã
utile autem ſit hoc opus quiuis facile diiudicare poteſt.Nam ſi Ariſtoteles in omnibus ſu
ĩs ſcriptis philoſophari.tum uel maxime in hoc uidetur.cum quærat fere de ſingulis pro-
prias cauſas.ac ſic determinando.atqꝫ cuiuſqꝫ rei cauſã ſuam aſſignando id in problema-
tis re ipſa.& quaſi digito oſtendit qđ in aliis ſuis libris p̃ſertim Analyticis poſtremis.uer-
bis atqꝫ uniuerſalit̃ præcepit.Demonſtrationẽ igitur quãtũ humana mens põt de rebus na
turalibus atqꝫ artificialib9 hoc potiſſimum opere colligit.ut id auditor conſequat̃.quod
Maro poeta canit.Fœlix qui potuit reꝝ cognoſcere cauſas.Hãc aũt nouiſſimã ꝓblematũ
recognitionẽ & emẽdationẽ cũ per impreſſiuã artem in cui9 laudem multa in proemio Io.
Damaſceni Venetiis impreſſi dixim9 diuulgandã curarem9 Tibi Sixte.iiii.pont.maxime.
quo regnante facta eſt merito dicauimus.tãquam optime auſpiciis feratur in lucem Si ti
bi ex oĩbus chriſtianis principibus.ut maximo itaquoqꝫ religioſiſſimo.ac philoſopho gra
uiſſimo.opus Ariſtelis philoſophoꝝ principis dicatum ſit.

http://dl.ub.uni-freiburg.de/diglit/alexander_aphrodisiensis1488/0062
© Universitätsbibliothek Freiburg
gefördert durch Baden-Württemberg